Etäopetus lasten ja nuorten sivistyksellisten oikeuksien turvaajana

Sivistysvaliokunta 5.6.2025

Irmeli Myllymäki, koulutusasioiden johtaja, Kuntaliitto
Minna Lindberg, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
Meri Mikkola, korkeakouluharjoittelija, Kuntaliitto
Pekka Sauri, hallituksen puheenjohtaja, Kansanvalistusseura sr
Ulla Harmaala, koulunjohtaja, Etäkoulu Kulkuri, Kansanvalistusseura sr

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

50 1975 2025 Kvs Kulkuri • Nomad

Kvs Säätiö • Foundation

Eri opetusmuodot täydentävät toisiaan

Lähiopetus

- Kaikki samassa tilassa ja samassa ajassa
- Lähiopetuksen tulee olla lähtökohta perus-opetuksessa jatkossakin

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

- Eri tilassa, synkronisesti
- Lainsäädäntö ei tunnista opetusmuotona
- OPS perusteissa etäyhteyksiä hyödyntävä opetus
- Tarvitaan selkeät raamit, miten tätä voi hyödyntää

Etäopetus

- Eri tilassa, voi olla asynkronisesti
- Poikkeusolot kuten sää, rakennusvaurioita, pandemia
- Monipuoliset järjestämistavat

Hybridi-opetus

- Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus, synkronisesti mutta oppilaita eri tiloissa

KUNTALIITTO Kommun-förbundet

Miksi etäopetusta pitäisi kehittää myös perusopetuksessa?

- Alueet ovat erilaisia, joten perusopetukseen tarvitaan **monimuotoisia ja joustavia opetuksen järjestämisen tapoja.**
- Opetuksen monipuolisempi saatavuus mahdollistuu harvaan asutulla alueella tai muutoin vaikeiden kulkuyhteyksien päässä asuville lapsille.
- Ikäluokkien pienentyessä koulut voivat täydentää ja monipuolistaa oppilaille annettavaa opetusta yhteistyössä. Hyvä vuorovaikutus on mahdollista digitaalisissa ympäristöissä.
- Kaupungeissa voidaan etäyhteyksin tarjota esimerkiksi kielten ja uskonnon opetusta oppilaan lähikoulussa. Ryhmien muodostumiseen tarvitaan vaihtoehtoja.
- Jos kelpoisia opettajia ei ole saatavilla, voidaan etäyhteyksin varmistaa laadukkaan opetuksen saatavuus.

Erilaisilla alu-eilla tarvitaan monipuolisia tapoja järjestää opetus

KUNTALIITTO Kommun-förbundet

Miksi etäopetusta pitäisi kehittää myös perusopetuksessa?

- **Pedagogiikan tulee kehittyä yhteiskunnan tarpeiden mukana.** Tämä on myös mahdollisuus opettajille kehittyä.
- Oppilaan terveydelliset syyt voivat vaikeuttaa koulunkäyntiä. Näissä tilanteissa opetuksen järjestäjät tarvitsevat linjauksia, missä tilanteissa ja missä määrin opetusta voidaan joustavoittaa yksilön tarpeisiin.
- Etäopetusta voidaan toteuttaa perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa ja toisella asteella. Oppilaiden jatko-opintovalmiudet etäoppimiseen eivät perusopetuksen aikana kehity edes yläkouluikäisillä.
- Myös poikkeusoloja varten tulisi säätää pykälä, joka mahdollistaa saumattoman opetuksen odottamattomassa, paikallisissa tilanteessa.

Pedagogiikan tulee kehittyä erilaisiin tarpeisiin

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Perusopetus ei ole pysynyt yhteiskunnan kehityksessä mukana

- Teknologinen kehitys tuo entistä parempia mahdollisuuksia hyödyntää etäyhteyksiä.
- Pandemian aikainen etäopetus oli ”hätäopetusta” mutta se toi esille kehittämistarpeet ja –mahdollisuudet.
  - Kuntaliitto ei tavoittele pandemian kaltaista hätäopetusta.
- Aiemmat kokemukset ja opit etäopetuksesta käyttöön!
- HO kirjaus: Hallitus arvioi etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettynä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.
  - Arviointi on vaikea toteuttaa ennen laajempia kokemuksia tai kokeiluja

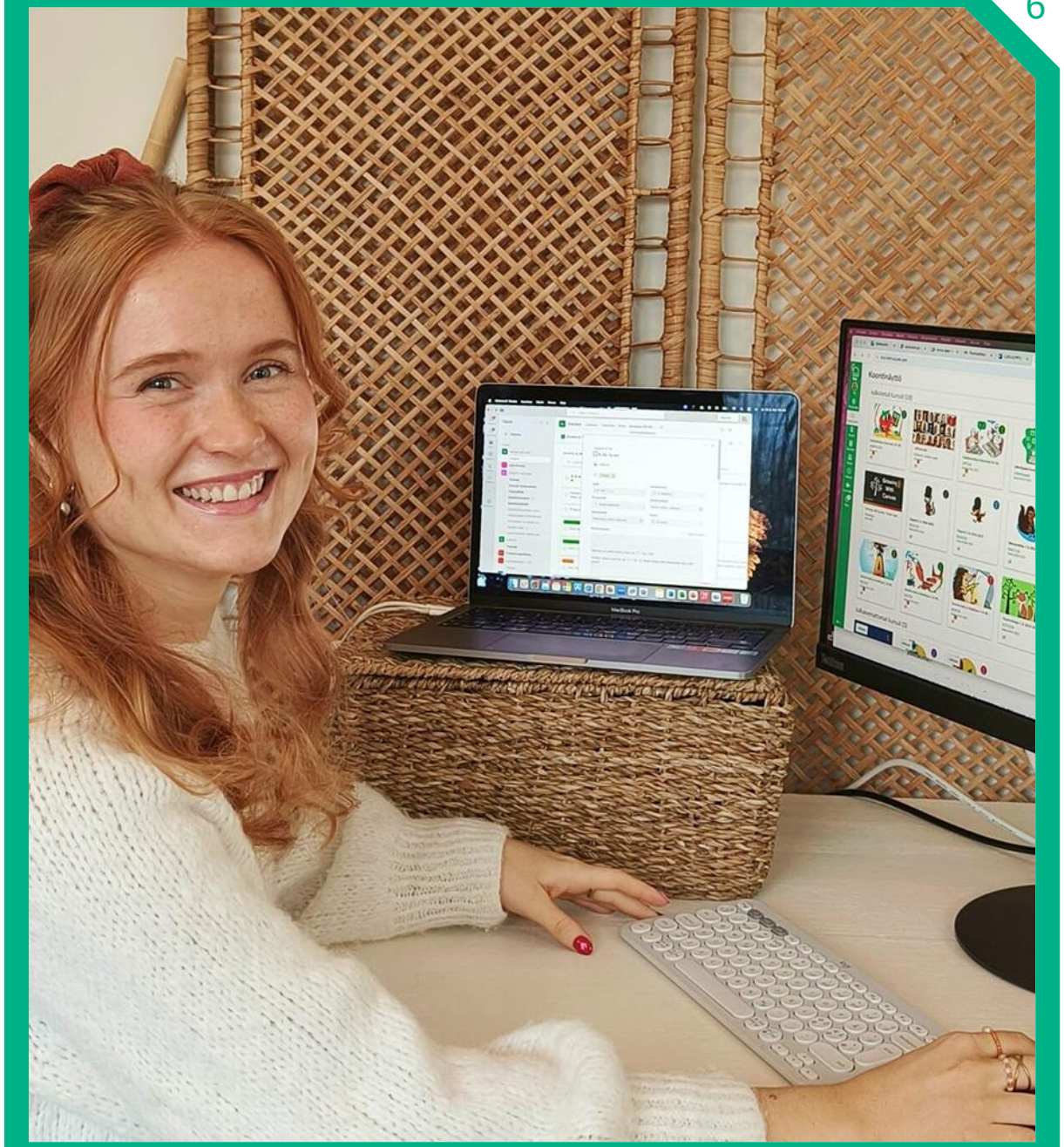

Etäopetus ei ole säästökeino, vaan investointi teknologiaan ja osaamiseen. Eli investointi tulevaisuuteen!

KUNTALIITTO Kommunförbundet

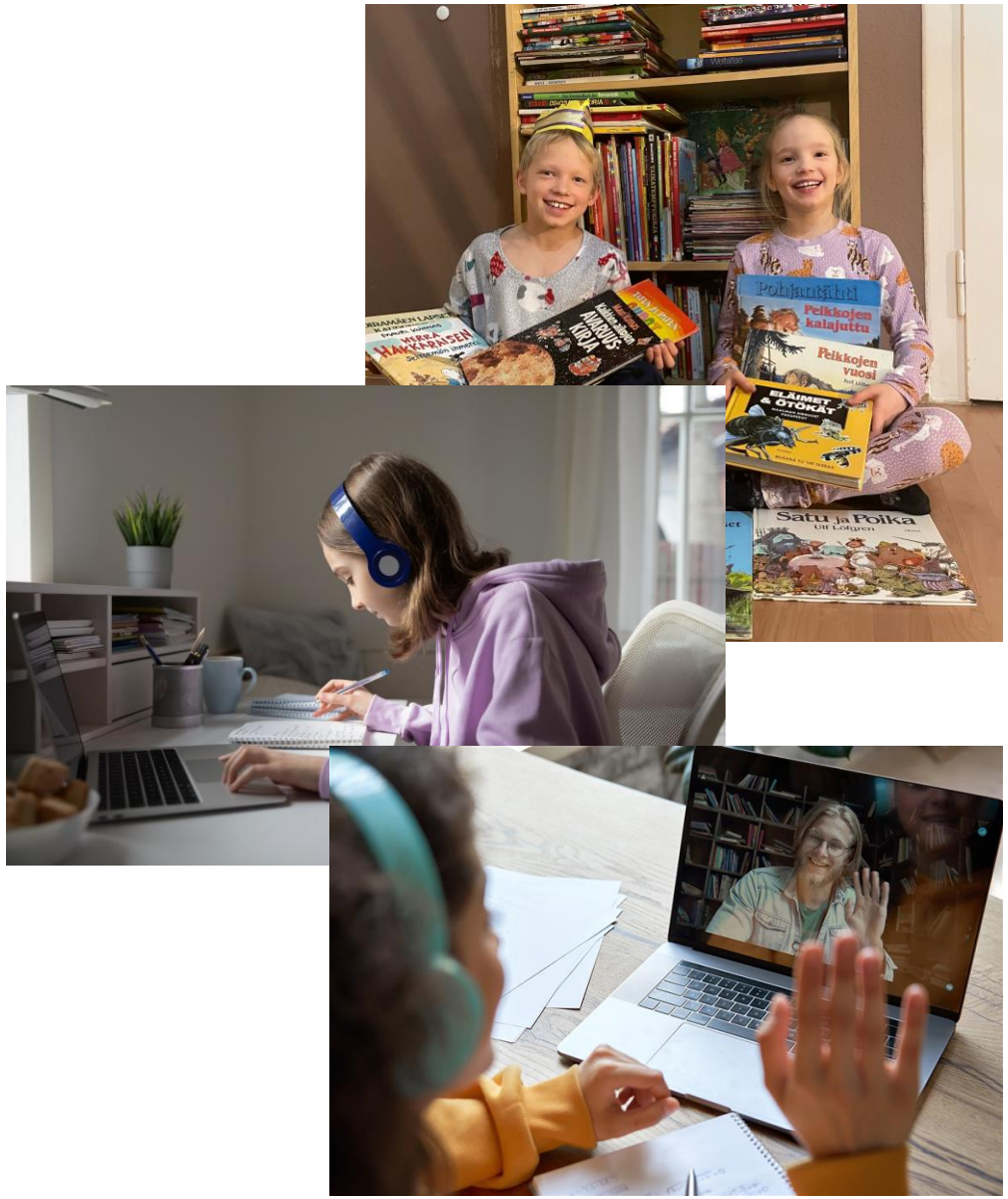
Etäkoulu Kulkuri

- Kansanvalistusseuran ylläpitämä verkkoperuskoulu **ulkomailla asuville lapsille ja nuorille.** Mahdollista opiskella **yksittäisiä aineita** tai **koko perusopetuksen oppimäärä**
  - Paluumuuton ja jatko-opintojen mahdollistaminen
- Perustettu vuonna 1975, juhlii **50-vuotisjuhlia** v. 2025 -> pitkä kokemus pedagogisesti laadukkaasta etäopetuksesta
- Ruotsinkielinen **Nomadskolan** Raaseporin kanssa
- Opetusta luokilla **1–9**, oppilaita vuosittain **450–500** jo **60** maassa
- Noin **30 kelpoista opettajaa** + hallinto- ja tukipalveluhenkilöstö
- Rahoitus: kurssimaksut ja **harkinnanvarainen valtionavustus** momentilta 29.10.51
  -> Huom. Vapaan sivistystyön järjestöjen momentti, jonne kohdistunut merkittäviä leikkauksia, vuoden 2025 rahoitus -100 000 € verrattuna v. 2024 (- 22 %)

Etäopetus oppimisen tasa-arvon mahdollistajana

- Etäopetus on **saavutettava ja joustava** ratkaisu ympäri maailmaa ja **pitkien etäisyyksien Suomessa**
  -> **nykyteknologian** mahdollisuudet erilaisissa tilanteissa
- Koronapandemian aikana Kulkuri tarjosi OPH:n kautta **tukea noin 5000 suomalaiselle opettajalle**
- Etäopetus ei tarkoita oppimista yksin ja pelkästään ruudun äärellä
  -> **vuorovaikutus** muiden oppilaiden ja aikuisen lähiohjaajan kanssa, **lähiympäristön hyödyntäminen**
- **Etäkoulu Kulkurin toiminnan kehittävä arviointi** (KARVI, 2022): pitkä kokemus, laadukas verkko-opetus, toimiva opiskelun ohjaus ja tuki, kyky reagoida tarvittaessa nopeasti muutoksiin
- Kulkurin kokemus **mobiilietäopetuksesta haurailla alueilla** Suomen valtion pyynnöstä:
  - 2020–2022: Syyrian al-Hol (UM pyynnöstä, OKM rahoituksella)
  - 2024: Afganistan (Unesco)
- Etäopetus ei korvaa, vaan **täydentää lähiopetusta**

Yhteinen viestimme etäopetuksesta

Selkeät reunaehdot miten etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan toteuttaa nykytilassa.

Etäopetusta tulee tästä eteenpäin kehittää opetusmuotona lähiopetuksen rinnalle ja tarvitaan myös uutta lainsäädäntöä.

Kehittämistyö tulee tehdä yhdessä kuntien kanssa, esimerkiksi kokeilujen kautta

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

50 1975 2025 Kvs Kulkuri • Nomad

Kvs Säätiö • Foundation

Kiitos!

irmeli.myllymaki@kuntaliitto.fi
minna.lindberg@kuntaliitto.fi
meri.mikkola@kuntaliitto.fi
pekka@sauri.fi
ulla.harmaala@kvs.fi

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

50 1975 2025 Kvs Kulkuri • Nomad

Kvs Säätiö • Foundation